

Barnkonventionen som lag-barnets bästa och delaktighet!

Barnkonventionen gäller även i samhällskris

2021-05-25

Barnombudsmannens uppdrag enligt lag och instruktion

- Företräda barn och ungas rättigheter och intressen enligt barnkonventionen
- Driva på genomförandet och bevaka efterlevnaden av barnkonventionen och föreslå lag- och författningsändringar
- Bilda opinion
- Samla och sprida kunskap och statistik
- Följa internationella utvecklingen

Avgränsningar i uppdraget

- Enda ombudsmannen som **inte** kan driva enskilda fall
- Ingen inspektion och översyn
- Kan ej besluta om disciplinära åtgärder
- Särskilda befogenheter

Årsrapporten – en viktig del av Barnombudsmannens uppdrag

I Barnombudsmannens uppdrag ingår att varje år ta fram en rapport till regeringen om de frågor om barn och unga som ombudsmannen anser att regeringen behöver ha kännedom om samt föreslå författningsändringar eller andra åtgärder som behövs för att barns och ungas rättigheter och intressen skall tillgodoses.

”Alla tar ju inte ansvar”

Barnkonventionen som lag under en samhällskris

Barnkonventionen gäller
- före, under och efter en
samhällskris

Om rapporten

Utgångspunkt är brister när det gäller barns rättigheter som:

- Var kända innan
- Har synliggjorts eller accentuerats
- Har uppkommit under pandemin

Tre perspektiv:

- Enkät till kommuner och regioner
- Intervjuer med offentliga verksamheter
- Samtal med barn

Konsultationer och samråd med civila aktörer och myndigheter

Enkät till kommuner och regioner

- **304 svar av 601 utskickade enkäter – svarsfrekvens 51 procent**
- **Socialchefer, skolchefer och verksamhetschefer barnsjukhus**

Utmaningar:

- Göra barn och unga delaktiga
- Beslut om att barn och unga ska höras inför beslut
- Beslut för att minska risken att barns rättigheter kränks
- Prövningar av barnets bästa görs
- Prioriteringar som drabbar barns rätt till hälsa

Intervjuer med offentliga verksamheter

- **Sju offentliga verksamheter på statlig, regional och kommunal nivå**
- **Lärande exempel för att omsätta barnkonventionen i praktiken**

Utmaningar:

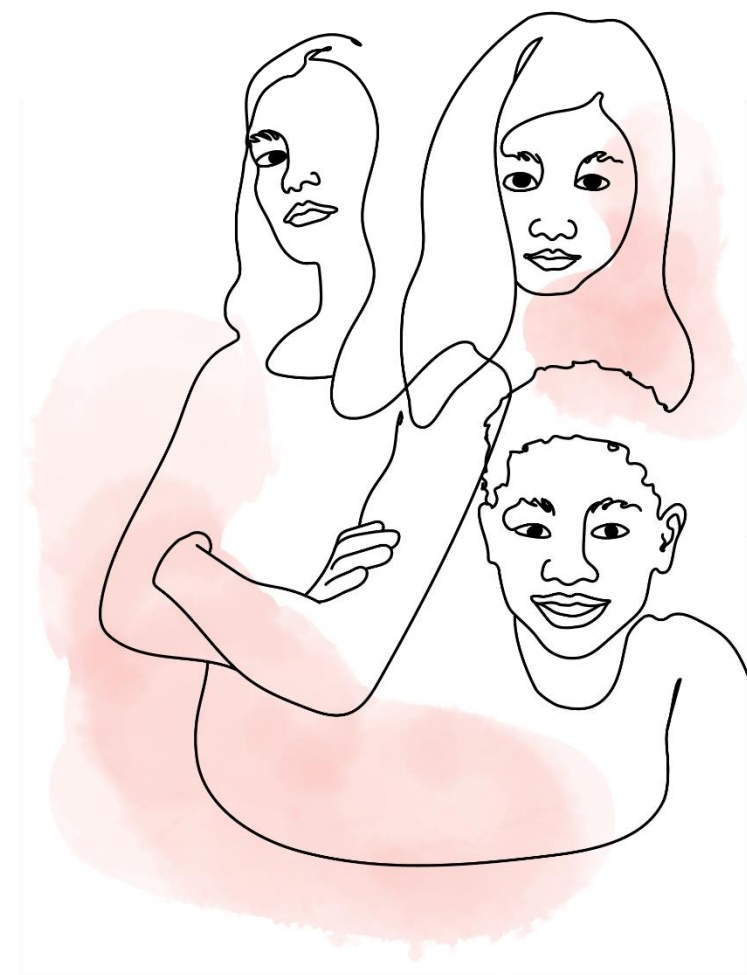
- Beslut för att bedriva barnrättsligt arbete finns på ledningsnivå
- Metoder och stöd anpassas till det dagliga arbetet
- Barnrättsarbetet ingår i den ordinarie verksamheten
- Det finns resurser och tid för arbetet
- Arbetet följs upp, utvärderas och utvecklas kontinuerligt

Samtal med barn

- **111 barn och unga i åldern 5-20 år**
- **Barn i socioekonomiskt utsatta kommuner särskilt drabbade av Covid-19**
- **Hur har rättigheter påverkats under pandemin?**

Utmaningar:

- Påverkan på hälsa och fritid
- Olika kvalitet på och tillgång till utbildning
- Vilja att vara delaktig och rätten till information

"Var det någon som frågade er vad ni tyckte?"

"Ja, de berättade för oss, de sa till oss varför. De sa, det är så här med corona. Men, vi fick ju inte säga vår åsikt."

"I våran skola, de frågade inte ens oss vad vi tyckte om situationen och så, alltså, det blev ju bara såhär, de ställde in skolan och så fick man studera hemma."

Utmaningar vi sett under pandemin

- Sverige inte förberett kring barns rättigheter i en samhällskris
- Brister i tillgång till information och meddelaktighet i stort under pandemin
- Stora regionala skillnader

Säkerställ barns delaktighet i Sveriges krisberedskap

- Inkludera ett barnrättsperspektiv i de författningar, strategier, riktlinjer och policys som är kopplade till Sveriges krisberedskap och totalförsvaret
- Säkerställ barnanpassad information inför och vid kriser och extraordinära händelser
- Säkerställ att offentliga aktörer med särskilt ansvar för krisberedskap och extraordinära händelser gör barn delaktiga

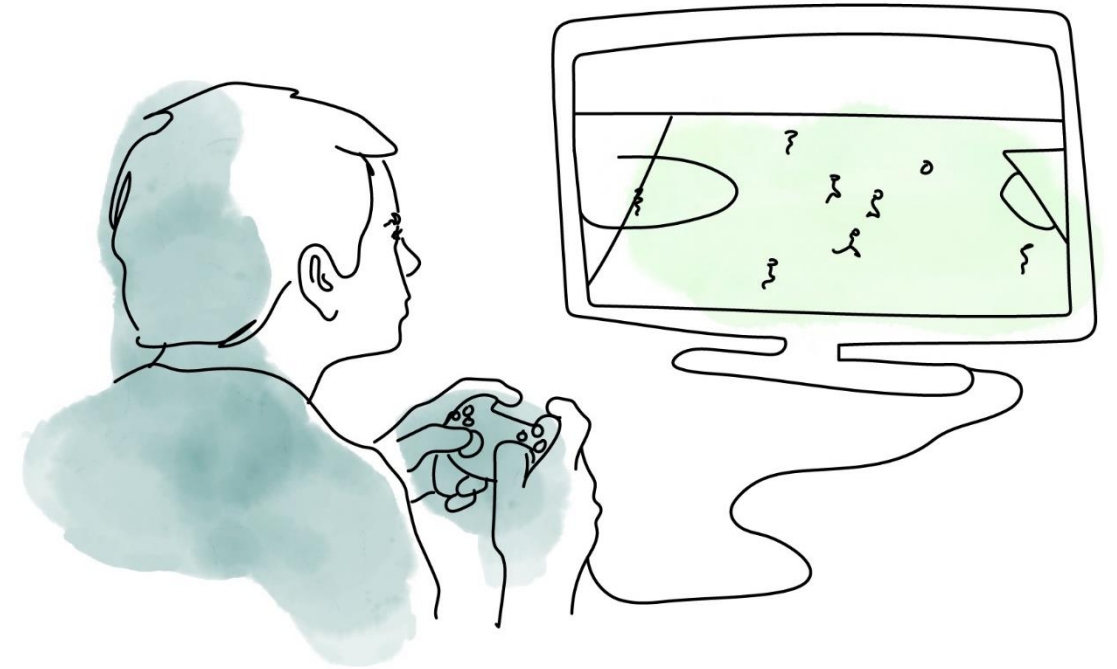
Säkerställ barns rätt till utbildning under en kris

- Tydliggör skolans uppdrag under kris och tydliggör huvudmännens ansvar
- Säkerställ att barn är delaktiga i uppföljningar av pandemins effekter

Säkerställ barns rätt till hälsa och fritid

- Utvärdera hur barns fysiska och psykiska hälsa har påverkats av sämre tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter under pandemin

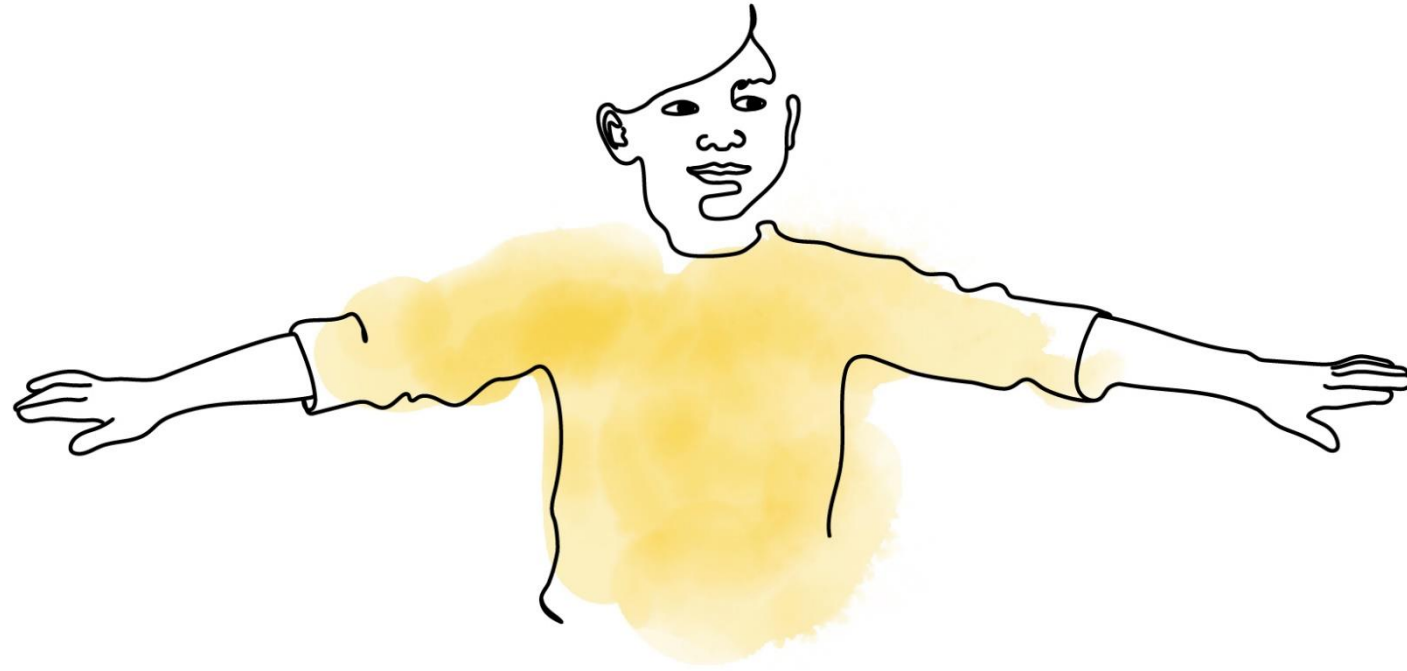

"Jag menar, det är ju jättejobbigt för dem [lärarna] också. Men de hade kunnat få mer stöd i hur man har en bra onlinelektion. För jag menar, de visste ju inte heller."

"Alltså, det var faktiskt skönt att vara hemma. Jag pluggade hemma och fick uppgiften på Ipaden och det gick bra. Och jag fick hjälp med mina uppgifter när jag behövde. Men det kan vara jobbigt för andra som inte kan koncentrera sig hemma, och som inte får hjälp."

Tack för att ni lyssnade!